

er günün
ostu”

ssset, Dönüşüme ortak ol...

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

SOSYAL

SOSYAL GÜVENLİK SİST PRİMLER REHBER

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

SGK
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

Yayın No: 70

Sosyal Güvenlik Bilgi Serisi: 2013/3

SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNDE PRİMLER

www.sgk.gov.tr

ÜCRETSİZDİR

Bu Rehber elektronik ortamda
www.sgk.gov.tr
internet sayfasından ulařabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için
Kurumumuz Sosyal Güvenlik Merkezlerine
bařurabilirsiniz.

Her türlü hakkı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Bu Rehber
basım tarihinde yürürlükte olan mevzuat dikkate
alınarak hazırlanmıştır.

Rehberi Hazırlayan Birim
Sosyal Güvenlik Kurumu
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü
İşverenler Prim Daire Başkanlığı

[e-posta:isverenlerPrimDB@sgk.gov.tr](mailto:isverenlerPrimDB@sgk.gov.tr)

Ankara, Mayıs 2013

SUNUŞ

Sosyal güvenlik reformu ÷lkemizde sürdür÷lebilir bir sosyal güvenlik sisteminin kurulması açısından önemli değişiklikler getirmiştir. Üç ayrı kurum tarafından yürüt÷len eski sosyal güvenlik sisteminde esnaf, işçi ve kamu çalışanı farklı uygulamalar ile sosyal güvenlik hizmetine tabi tutulmakta iken reform ile sosyal güvenlik sisteminde norm birliği sağlanarak bazı statülere uygulanan ayrımcılıklar ortadan kaldırılmıştır. Reform ile yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun, bu anlamda tek elden daha verimli bir sosyal güvenlik hizmetinin sağlanması noktasında temel teşkil etmektedir.

Sosyal güvenlik sisteminde yapılan değişikliklerin sonuçları ancak uzun yıllar sonra gör÷lebildiğinden amacımız yarınlara sorun bırakmayan bir sistem kurgulamaktır. Önceleri hep bir kara delik gibi değerlendirilen sosyal güvenlik sistemimiz bugün sistemin sosyal yardım yönünü göz ardı etmeyen, sürdür÷lebilirlik hedefinden de sapmayan dengeli bir anlayışla yönetilmektedir.

Yarınlara sorun bırakmayan sürdür÷lebilir bir sistem ancak finansman sistemi sağlıklı işleyen bir kurgu ile mümkün olabilir. Sosyal Güvenlik Kurumu'muzun en önemli finansman kaynağı olan primler ile ilgili hazırlanmış olan bu çalışma vatandaşlarımızın tabi oldukları sigorta kolları ile ilgili önemli bir rehber niteliğindedir.

Yapılan bu çalışmanın tüm vatandaşlarımıza faydalı olmasını temenni ederim.

Faruk ÇELİK

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

SUNUŞ

Kurumumuz tarafından sosyal güvenlik katılımcılarını bilgilendirmek amacı ile ‘‘Sosyal Güvenlik Bilgi Serisi’’ baŐlıđı altında rehberler yayınlayarak, sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri konusunda bilgiye kolay ve basit bir Şekilde ulaŐılması hedeflenmektedir.

‘‘Sosyal Güvenlik Bilgi Serisi’’ çerçevesinde; Sosyal Güvenlik Sisteminde Primler Rehberi ilgili tarafları bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır.

Rehberde; sosyal güvenlik sistemimizde yürürlükte olan kanunlara istinaden alınan sosyal sigorta primlerinin, kanuni dayanakları, prim oranları ve prim ödeme yükümlüleri ile primlerin ödenmesi ile ilgili hususlar okuyuculara sunulmuŐtur.

‘‘Sosyal Güvenlik Sisteminde Primler Rehberi’’ni hazırlayan Kurumumuz Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü’ne teŐekkür eder, tüm okuyucular için yararlı olmasını dilerim.

Yadigar GÖKALP İLHAN

Sosyal Güvenlik Kurumu BaŐkanı

ve

Yönetim Kurulu BaŐkanı

İÇİNDEKİLER

PRİM KAVRAMI	13
1 UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI PRİMLERİ	14
1.1 KANUNİ DAYANAK	15
1.2 PRİM ORANLARI	16
1.3 PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜLERİ	16
1.4 PRİMLERİN ÖDENMESİ	17
2 KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI PRİMLERİ	21
2.1 KANUNİ DAYANAK	21
2.2 PRİM ORANLARI	22
2.3 PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜLERİ	23
2.4 PRİMLERİN ÖDENMESİ	24
3 GENEL SAĞLIK SİGORTASI PRİMİ	26
3.1 GENEL SAĞLIK SİGORTASI KAVRAMI	26
3.2 KANUNİ DAYANAK	27
3.3 PRİM ORANLARI	28

3.4	PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜLERİ	28
3.5	PRİMLERİN ÖDENMESİ	32
3.6	MÜLGA KANUNLARDA SAĞLIK SİGORTASI PRİM ORANLARI	34
4	İŞSİZLİK SİGORTASI PRİMİ	36
4.1	KANUNİ DAYANAK	37
4.2	PRİM ORANLARI	38
4.3	PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜSÜ	39
4.4	PRİMLERİN ÖDENMESİ	39
5	SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ	39
5.1	KANUNİ DAYANAK	40
5.2	PRİM ORANLARI	41
5.3	PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜSÜ	41
5.4	PRİMLERİN ÖDENMESİ	41
5.5	MÜLGA KANUNLARDA SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ ORANLARI	42
6	MÜLGA KANUNLARDA PRİM ORANLARI ÖZET TABLOSU	42
7	SİGORTA PRİM TEŞVİKLERİ	43
7.1	5 PUAN İNDİRİM	43

7.2	KADIN VE GENÇ İSTİHDAMININ TEŞVİKİ (4447 SAYILI KANUN GEÇİCİ 10. MADDE)	45
7.3	KADIN VE GENÇ İSTİHDAMININ TEŞVİKİ (4447 SAYILI KANUN GEÇİCİ 7. MADDE)	49
7.4	5084 SAYILI KANUNDA YER ALAN PRİM TEŞVİKİ	51
7.5	4447 SAYILI KANUNUN 50. MADDESİNDE YER ALAN PRİM TEŞVİKİ	52
7.6	ENGELLİ İSTİHDAMININ TEŞVİKİ (4857 SAYILI KANUNUN 30. MADDESİ)	53
7.7	AR-GE YATIRIMLARINDA PRİM TEŞVİKİ	55
7.8	KÜLTÜR VE TURİZM YATIRIMLARININ TEŞVİKİ (5225 SAYILI KANUN)	56
7.9	YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HK. KARAR GEREĞİ UYGULANAN SİGORTA PRİM TEŞVİKİ	57
7.10	YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HK.KARAR GEREĞİ UYGULANAN SİGORTA PRİM TEŞVİKİ	61
8	TABLO 1: STATÜYE GÖRE PRİM ORANLARI	64

PRİM KAVRAMI

Sosyal güvenliğin finansmanı genel olarak dünyada işçi, işveren ve devletten tahsil edilen prim veya katkı payları ile sağlanmaktadır. Sosyal güvenlikte prim, işçi ve işverenden tahsil edilen ve genelde hak edilen ücretin belli bir oranı üzerinde alınan bir finansman kaynağıdır.¹

Genel anlamıyla sosyal güvenlik sisteminin finansmanının sağlanmasında iki farklı yol izlenmektedir. Birincisi kapitalizasyon veya biriktirme yöntemi denilen ve fon yönetimi esasına dayanan sistemdir. Bu yöntemde fona katkıda bulunan her sigortalı için fon esasına dayalı bireysel hesaplar işletilerek, fonda toplanan tutarların getirileri ilerleyen dönemlerde sigortalıya aktarılmaktadır. Bu sistemin en önemli özelliği mevcut sigortalıların katkılarının mevcut gelir/aylık alanlara aktarılmamasıdır.

İkinci finansman yöntemi ise pay as you go veya dağıtım yöntemidir. Bu yöntemin temel özelliği ilgili dönemim gelirlerinin aynı dönemde yapılan harcamaların (gelir/aylık ödemeleri, sağlık harcamaları vb.) finansmanında kullanılmasıdır. Dolayısıyla dağıtım sisteminde; hâlihazırda sisteme katkıda bulunan sigortalılar, önceki dönemlerde sigortalı olup mevcut dönemde sosyal güvenlik sisteminden gelir/aylık veya başkaca ödemeler alan kişileri finanse etmektedir.

Finansman sistemi nasıl seçilirse seçilsin sosyal güvenlik sistemi bütçesinde en büyük gelir kalemi primlerdir. Sosyal güvenlik primi; sigorta yardımları ile yönetim giderlerini karşılamak üzere sigorta primine esas kazanç üzerinden alınan

¹ TUNCAY, A.Can; EKMEKÇİ, Ömer; Sosyal Güvenlik Hukukunun Esasları, İstanbul, 2009, s.131

tutarı ifade etmektedir.² 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 79 uncu maddesinde “Kısa ve uzun vadeli sigortalar ile genel sağlık sigortası için, bu Kanunda öngörülen her türlü ödemeler ile yönetim giderlerini karşılamak üzere Kurum prim almak, ilgililer de prim ödemek zorundadır.

Kurumca tahsil edilen genel sağlık sigortası primleri, tahsil edilmesini müteakip doğrudan Kurum bütçesinin genel sağlık sigortası kalemine aktarılır.” denilerek prim ödemenin yasal dayanağı oluşturulmuştur.

Ülkemiz sosyal güvenlik sistemi içerisinde, uzun ve kısa vadeli sigorta kolları, genel sağlık sigortası, işsizlik sigortası için prim alınmaktadır. Ayrıca erken emekliliğin ülke ekonomisine getirmiş olduğu yükü hafifletmek amacıyla çalışan emeklilerden de sosyal güvenlik destek primi adı altında prim tahsil edilmektedir.

BİLGİ KUTUSU 1					
KİŞİ BAŞI MİLLİ GELİR (ABD \$)	ÜLKELELER	PRİM YÜKÜ			
		0- %20	%21- %30	%31- %40	%41- ...
0-5999	70	47	19	2	2
6000-10999	34	18	8	6	2
11000-15999	18	10	1	6	1
16000-20999	8	4	1	1	2
21000-30999	17	9	1	6	1
31000-40000	19	9	7	2	1
40000-...	6	4	2	-	-
TOPLAM	172	101	39	23	9

FERT BAŞINA MİLLİ GELİR
RAKAMLARINA GÖRE ÜLKELELERİN
TOPLAM PRİM ORANLARI (Prof. Dr. Yusuf
ALPER, I.Sosyal Güvenlik Sempozyumu, 2010)

1 UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI PRİMLERİ

1.1 KANUNİ DAYANAK

Sosyal güvenlik sisteminde, uzun vadeli sigorta kollarından sağlanan hakların karşılanması amacıyla sigortalıların prim ödeme zorunluluğu bulunmaktadır.

² GÜZEL, Ali; OKUR, Ali Rıza; CANİKLİOĞLU Nurşen; Sosyal Güvenlik Hukuku, İSTANBUL, 2009, s.220

Uzun vadeli sigorta kolları sosyal güvenlik sistemimizde malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları olarak üç adet alt sigorta koluna ayrılmaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 79 uncu maddesinde, kısa ve uzun vadeli sigortalar ile genel sağlık sigortası için, bu Kanunda öngörülen her türlü ödemeler ile yönetim giderlerini karşılamak üzere Kurumun prim almak, ilgililerin de prim ödemek zorunda oldukları belirtilmiştir.

1.2 PRİM ORANLARI

Uzun vadeli sigorta kolları prim oranı sigortalının prime esas kazancının % 20' sidir. Uzun vadeli sigorta kollarını oluşturan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için ayrı ayrı bir prim oranı belirlenmemiş olup, bu sigortalar için tek bir prim oranı mevcuttur.

Bilindiği üzere, sosyal sigortacılıkta sigorta kollarının finansmanını sağlamak üzere tahsil edilen primler sigortalı ve işveren hissesi olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Toplamda % 20 olan uzun vadeli sigorta kolları prim oranının % 9' u sigortalı hissesi, % 11' i işveren hissesidir.

Uzun vadeli sigorta kolları prim oranı, fiili hizmet zammı³ uygulanan işlerde değişiklik göstermektedir. Toplamda % 20 olan uzun vadeli sigorta kolları prim oranı;

4/1-a⁴ statüsünde çalışan sigortalılar için;

- 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde % 21,

³ Fiili hizmet zammı: Sigortalıların 5510 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde belirtilen işyerlerinde ve işlerde ya da unvanlarda geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için anılan maddede gösterilen gün sayıdır. Bahse konu maddede tanımlanan işleri niteliğine göre 60, 90 ve 180 gün olarak uygulanmaktadır.

⁴ Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar ile Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki kişiler

- 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde % 21,5,
- 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde % 23,

4/1-c⁵ statüsünde çalışan sigortalılar için;

- 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde % 23,33,
- 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde % 25,
- 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde % 30,

Olarak uygulanmaktadır.

Bu uygulamada oluşan farklar işveren hissesine eklenmektedir.

1.3 PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜLERİ

5510 sayılı Kanun, sigortalılık statüsünü tarif ederken 4/1-a (hizmet akdiyle çalışanlar), 4/1-b kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar ve 4/1-c (kamu görevlileri) olarak üç ana kategori belirlemiş ayrıca, genel sağlık sigortası ana çatısı altında bazı sigorta kollarının uygulanacağı sigortalılar belirtmiştir.

Örneğin, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa tabi çıracılar için genel sağlık sigortası ve kısa vadeli sigorta kolları uygulanırken bu sigortalılar uzun vadeli sigorta kollarına tabi tutulmamışlardır. Aynı şekilde 4046 sayılı Özelleştirme Kanununa göre iş kaybı tazminatı alan kişiler uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına tabi iken bu kişiler için kısa vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanmamaktadır. 5510 sayılı Kanun açısından kapsamda olan kişiler, prime esas kazançları, prim oranları ve prim ödeme yükümlüleri detaylı olarak Tablo 1’de gösterilmiştir.

⁵ Kamu idarelerinde;

- Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

- Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atanalar.

Uzun vadeli sigorta kollarının genel olarak prim ödeme yükümlüsü işverendir.⁶ Bu durumun tek istisnası, 4/1-b⁷ statüsünde çalışan yani kendi nam ve hesabına çalışanlardır. Bu sigortalılar açısından herhangi bir işverene bağımlılıktan söz edilemeyeceğinden, % 20 uzun vadeli sigorta kolları prim oranı uygulanmak suretiyle bulunacak prim tutarının tamamını kendilerinin ödemeleri gerekmektedir. Aynı şekilde, isteğe bağlı sigortalılar,⁸ Ek 5 nci madde ve Ek 6 ncı madde sigortalıları % 20 oranı üzerinden hesaplanacak sigorta primlerini kendileri ödemekle yükümlüdür.

1.4 PRİMLERİN ÖDENMESİ

Uzun vadeli sigorta kolları primlerinin ödenmesinden önce primlerin tahakkuk esaslarının incelenmesinde fayda bulunmaktadır. Çünkü tahsilat olabilmesi için öncelikle tahakkuk sürecinin gerçekleşmesi gerekmektedir. 4/1-a ve 4/1-c statüsünde sigortalı olanlar açısından prim tahakkuku Sosyal Güvenlik Kurumu'nun altyapısını sağladığı bildirim programları vasıtasıyla elektronik ortamda işverenlerin yaptıkları bildirimler yoluyla gerçekleşmektedir. 4/1-b sigortalıları, isteğe bağlı sigortalılar ve

⁶ 5510 sayılı Kanununun 12 nci maddesine göre, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar işverendir.

⁷ Köy ve mahalle muhtarları,
Hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;
- Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,
- Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,
- Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,
- Tarımsal faaliyette bulunanlar

⁸ İsteğe bağlı sigorta; kişilerin isteğe bağlı olarak prim ödemek suretiyle uzun vadeli sigorta kollarına ve genel sağlık sigortasına tabi olmalarını sağlayan sigortadır.

İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için Türkiye'de ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerdeki Türk vatandaşlarından;

a) Bu Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya sigortalı olarak çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak,

b) Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak,

c) 18 yaşını doldurmuş bulunmak,

d) İsteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle Kuruma başvuruda bulunmak, şartları aranır.

genel sağlık sigortalıları için sigortalıların tahakkuk oluşması için düzenli olarak bir bildirimde bulunmalarına gerek bulunmamaktadır.

4/1-a sigortalıları açısından;

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde; 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde belirtilen sigortalıları çalıştıran işverenlerin, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançları toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak sigortalı hissesi prim tutarlarını ücretlerinden keserek ve kendisine ait prim tutarlarını da bu tutara ekleyerek en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma ödeyeceğı belirtilmiştir.

Buna göre; özel nitelikteki işyeri işverenleri cari aya ilişkin olarak düzenleyecekleri asıl, ek veya iptal nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerini, en geç belgenin ilişkin olduğu ayı izleyen ayın 23'ünde, resmi nitelikteki işyeri işverenleri ise, cari aya ilişkin olarak düzenleyecekleri asıl, ek veya iptal nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerini, en geç belgenin ilişkin olduğu dönemi izleyen takvim ayının 7'sinde, saat 23.59'a kadar e-Sigorta kanalıyla Kuruma göndermek zorundadırlar.

Bazı özel nitelikteki işyeri işverenleri ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasında; bazı resmi nitelikteki işyeri işverenleri ise ayın 1'i ile 30'u arasında ücret alan sigortalılar çalıştırdığından, bu nitelikteki işyeri işverenlerince;

BİLGİ KUTUSU 2

YIL	GELİRLER	ARTIŞ ORANI	GİDERLER	ARTIŞ ORANI	AÇIK	KARŞI LAMA ORANI
2000	8.575.831	-	10.987.036	-	-2.411.206	78,1
2001	13.360.579	55,8	17.830.745	62,3	-4.470.166	74,9
2002	20.018.189	49,8	27.982.464	56,9	-7.964.275	71,5
2003	27.916.539	39,5	41.336.077	47,7	-13.419.538	67,5
2004	34.689.248	24,3	50.621.622	22,5	-15.932.374	68,5
2005	41.249.438	18,9	59.941.373	18,4	-18.691.935	68,8
2006	53.830.886	30,5	71.867.475	19,9	-18.036.589	74,9
2007	56.874.830	5,7	81.915.401	14,0	-25.040.571	69,4
2008	67.257.484	18,3	93.159.462	13,7	-25.901.978	72,2
2009	78.072.788	16,1	106.775.443	14,6	-28.702.655	73,1
2010	95.273.183	22,0	121.997.301	14,3	-26.724.118	78,1
2011	124.479.836	30,7	140.714.602	15,3	-16.234.766	88,5
2012	116.728.440	-	133.729.169	-	-17.000.729	87,3

*2012 yılı ilk on aylık veriler kullanılmıştır.
(SGK İstatistik Bülteni)

ÜCRET DÖNEMİ	ÖZEL	RESMİ
1-30 ARASI ÇALIŞMA	İZLEYEN AYIN 23'Ü	İZLEYEN AYIN 23'Ü
15-14 ARASI ÇALIŞMA	İZLEYEN AYIN 7'Sİ	İZLEYEN AYIN 7'Sİ

- Ayın 1'i ile 30'u arasında ki çalışmaları karşılığı ücret alan sigortalılar için düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgeleri, en geç belgenin ilişkin olduğu olduğu ayı izleyen ayın 23'ünde,

- Ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasındaki çalışmaları karşılığı ücret alan sigortalılar için düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgeleri, en geç belgenin ilişkin olduğu dönemi izleyen takvim ayının 7'sinde,

Kuruma gönderilecektir.

4/1-b sigortalıları açısından;

4/1-b statüsünde olan sigortalılar her aya ait primlerini takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler. Bu kuralın tek istisnası tarımsal faaliyette bulunanlar olup, bu sigortalılar primlerini ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödeyebilirler.

4/1-c sigortalıları açısından;

- Her ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasındaki maaşını ayın 15'inde peşin alan sigortalılar için, maaş ödemelerinin yapılması gereken takvim ayının son gününe kadar,
- Her ayın 1'i ile 30'u arasındaki maaşını ayın 1'inde peşin alan sigortalılar için, maaş ödemelerinin yapılması gereken ayın 15 inci günü sonuna kadar,

ÖDEME DÖNEMİ	PİRİMLERİN ÖDENME SÜRESİ
15-14 arası çalışıp maaşını 15'inde peşin alan	Maaş ödemesinin yapıldığı ayın sonuna kadar
1-30 arası çalışıp maaşını 1'inde peşin alan	Maaş ödemesinin yapıldığı ayın 15'ine kadar
15-14 arası çalışıp maaşını gelecek ayın 15'inde alan	Maaş ödemesinin yapıldığı ayın sonuna kadar
1-30 arası çalışıp maaşını gelecek ayın 1'inde alan	Maaş ödemesinin yapıldığı ayın 15'ine kadar

- Her ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasındaki maaşını müteakip ayın 15'inde çalıştıktan sonra alan sigortalılar için, maaş ödemelerinin yapılması gereken takvim ayının son gününe kadar,
- Her ayın 1'i ile 30'u arasındaki maaşını müteakip ayın 1'inde çalıştıktan sonra alan sigortalılar için, maaş ödemelerinin yapılması gereken ayın 15 inci günü sonuna kadar,
- Her ayın 1'i ile 30'u arasındaki maaşını müteakip ay içerisinde çalıştıktan sonra alan aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları için, maaş ödemelerinin yapılması gereken takvim ayının son gününe kadar Kuruma ödemek zorundadırlar.

2 KISA VADELİ SİGORTA KOLLARI PRİMİ

2.1 KANUNİ DAYANAK

5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinin 10.1.2013 tarih ve 28533 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6385 sayılı Kanunla değiştirilmiş halinde, kısa vadeli sigorta kolları prim oranının, sigortalının prime esas kazancının %2'si olduğu, bu primin tamamını işverenin ödeyeceği, bu oranı %1,5 oranına düşürmeye ya da %2,5 oranına artırmaya Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu ifade edilmiştir.

MEVCUT PRİM ORANLARI

Sigorta Kolları	İşçi	İşveren	TOPLAM	Devlet Katkısı
İş Kazası Meslek Hastalığı Hastalık Analık	-	% 1 - 6,5	% 1 – 6,5	
Malullük Yaşlılık Ölüm	% 9	% 11	% 20	Toplanan Primlerin 1/4' ü Oranında
Genel Sağlık Sigortası	% 5	% 7,5	% 12,5 % 12	
TOPLAM	% 14	% 19,5 - 25	% 33,5 - 39	
İşsizlik Sigortası	% 1	% 2	% 4	1%

2.2 PRİM ORANLARI

Tablo 1’ de görüleceği üzere sosyal güvenlik kapsamında sigortalı olan her kişi kısa vadeli sigorta kollarına tabi değildir. Bu durumda, bu kişiler kısa vadeli sigorta kolları için prim ödemek zorunda olmadıkları için bu sigorta kolundan sağlanan haklardan yararlanmayacaklardır. Kısa vadeli sigorta koluna tabi sigortalılardan,

- 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler,
- Meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler,
- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı, 82 nci maddeye göre belirlenen günlük prime esas kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar,
- Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler için,

Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı % 1 olarak uygulanmaktadır.

Kısa vadeli sigorta kollarına tabi diğer sigortalılar için prim oranı 01. 09. 2013 tarihinden itibaren % 2 olarak uygulanacak, sözkonusu tarihten önceki dönemler için ise % 1 ila % 6,5 oranında uygulanacaktır.

5510 sayılı Kanununun 4/1-c bendi kapsamında sigortalı olanlar (devlet memurları) kısa vadeli sigorta kollarına tabi değildirler. Bu sigorta kolları kapsamında prim ödemek zorunda olmadıkları için bu sigorta kolundan sağlanan haklardan yararlanamazlar.⁹

5510 sayılı Kanunda, 4-1-b statüsünde sigortalılar için kısa vadeli sigorta kolları prim oranı 01.09.2013 tarihinden itibaren % 2' dir. İsteğe bağlı sigortalılıkta da kısa vade sigorta uygulaması bulunmamaktadır.

2.3 PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜLERİ

Kısa vadeli sigorta kolları primleri açısından prim ödeme yükümlüleri;

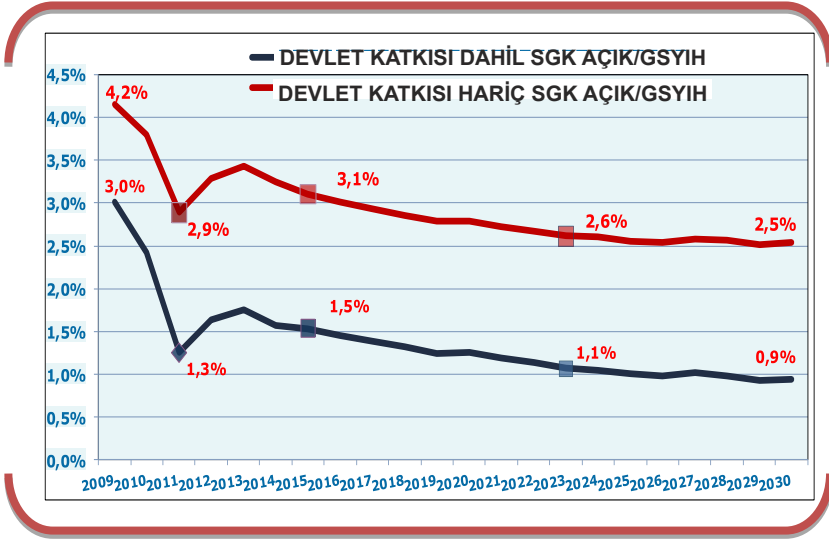
- 4/1-a statüsünde olan sigortalılar için işverenleri,
- 4/1-b statüsünde olan sigortalılar için kendileri,
- Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrenciler için ilgili okullar veya kamu idareleri,
- İş-Kur kursiyerleri için İŞ-KUR,
- Ek 5 nci madde sigortalıları için kendileri,
Diğer sigortalılar için işverenleridir.

Esasında, 4/1-b sigortalıları haricinde diğer tüm sigortalılar için kısa vadeli sigorta kolu prim tutarının ödeme yükümlüsü işverenlerdir denilebilir.

⁹ Kısa vadeli sigorta kolundan sağlanan yardımlar;
- Geçici iş göremezlik ödeneği
- Sürekli iş göremezlik geliri
- Ölüm geliri
- Evlenme ödeneği
- Cenaze ödeneği
- Emzirme ödeneği

2.4 PRİMLERİN ÖDENMESİ

Sosyal güvenlik primlerinin tahakkuk ve tahsilat uygulamasında uzun vadeli ile kısa vadeli sigorta kolları primleri eş zamanlı olarak tahakkuk etmektedir. Tahsilat sistemi de aynı şekilde çalışmakta, dolayısıyla prim ödeme yükümlülerinin herhangi bir sigorta koluna ait primleri tahakkuk ettirip/ödeyip diğerini tahakkuk ettirmeme/ödememe gibi bir seçeneği bulunmamaktadır.

Bu sebeple, kısa vadeli sigorta kolu primlerinin ödeme usulleri uzun vadeli sigorta kolu ile aynı şekilde olmaktadır. Fakat burada uzun vadeli sigorta kolu primlerini anlatırken değinilmeyen iki noktaya değinmekte fayda bulunmaktadır. (Bu iki konu hem kısa hem uzun vadeli sigorta kolları için ortaktır.)

Birincisi tevkifat uygulamasıdır. Bilindiği gibi, 5510 sayılı Kanun tarımsal faaliyette bulunan çiftçilerimizi zorunlu sigortalılar arasında saymıştır.¹⁰ Tarımda kendi adına ve hesabına çalışan bu kişiler yani kısaca müstahsiller, üretmiş oldukları ürünleri tüccara satmaktadırlar. Bu noktada sosyal güvenlik primlerinin tahsilatının hızlandırılması ve kolaylaştırılması açısından kaynaktan kesinti (stopaj) uygulaması getirilmiştir. Buna göre, sigortalı çiftçinin ürünü satma aşamasında, ürünü satın alan kişiye/işletmeye vergi hukukunda vergi sorumluluğuna benzer bir sorumluluk yüklenmektedir. Ürünü satın alan kişi ürün bedelinden % 1 ila % 5 oranları arasında belirlenecek kesintiyi Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarmakla yükümlü tutulmuştur. Bu prim tahsilat yöntemi ile bir nevi prim sorumluluğu uygulaması gerçekleştirilmektedir.

Prim tahsilatı açısından farklı bir yöntem olarak katma değer vergisi iade alacaklarının prim borçlarına mahsubu sistemi özellik arz etmektedir.

Katma değer vergisinde iade sistemi, KDV'den istisna edilen, indirimli oranda vergilendirilen veya vergi tevkifatı uygulanan işlemler nedeniyle, bu işlemlere konu mal ve hizmetlerin alımları veya üretilmeleri safhalarında ödenen vergilerin mükellefe iadesidir.

¹⁰ 5510 sayılı Kanunun “Sigortalı sayılmayanlar” başlıklı 6 ncı maddesinde, tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan; tarımsal faaliyette bulunan ve yıllık tarımsal faaliyet gelirlerinden, bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının, bu Kanunda tanımlanan prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu belgeleyenler ile 65 yaşını dolduranlardan talepte bulunanların isterlerse sigortalı olma zorunluluğundan muaf olabileceklerini ifade etmiştir.

Tevkifat uygulamasına benzer şekilde katma değer vergisi iadesinden mahsup yoluyla prim tahsilatı da kaynakta kesme uygulaması amacı taşımaktadır. Vergi idaresinden KDV iade hakkı bulunan işveren, Sosyal Güvenlik Kurumu' na olan prim borcunun vergi iade alacağından mahsubunu isteyebilmektedir. Bu talep sonucu vergi idaresi (ilgili vergi daireleri) işverenin vergi iadesi tutarından prim borcu kadarını Sosyal Güvenlik Kurumu' na transfer etmektedir. Bu uygulamada özellik arz eden hususlar aşağıda sıralanmıştır;

- 4/1-a statüsünde sigortalı çalıştıran işverenler anılan düzenleme kapsamına girmektedir.
- Katma değer vergisi iade hakkı sahibinin kendisinin, mal veya hizmet satın aldığı ya da iştirak veya ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları için de mahsup talep edebilmektedir.
- Mahsup talebinde buldukları ayda muaccel olan prim borçları, prim ödeme sürelerini izleyen on beş gün içinde mahsup suretiyle ödenirse yasal süresi içinde ödendiği kabul edilecektir.

3 GENEL SAĞLIK SİGORTASI PRİMİ

3.1 GENEL SAĞLIK SİGORTASI KAVRAMI

Genel sağlık sigortası hayatlarında sağlıkla ilgili risklerle karşılaşan insanların öncelikle hastalanmalarını engellemeye çalışmak, hasta olduklarında ise tedavi giderlerinin karşılanması

şeklinde uygulanan sigorta türüdür. Adından da anlaşılacağı üzere genel sağlık sigortası sadece çalışanlar veya emekliler değil ülkede yaşayanların tamamının tek çatı altında toplandığı bir sigorta türüdür.

3.2 KANUNİ DAYANAK

Genel sağlık sigortası kapsamında sağlanan yardımların karşılanması amacıyla sigortalılardan veya prim ödeme yükümlülerinden prim alınmaktadır. Bu sigorta kolunda kişilere sağlanan haklarda ödenen prim tutarına bakılmaksızın Kurum tarafından belirlenen usul çerçevesinde her türlü sağlık hizmeti verilmektedir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 79 uncu maddesinde, kısa ve uzun vadeli sigortalar ile genel sağlık sigortası için, Kanunda öngörülen her türlü ödemeler ile yönetim giderlerini karşılamak üzere Kurumun prim almak, ilgililerin de prim ödemek zorunda oldukları belirtilmiştir.

5510 sayılı Kanunda hiç bir sigorta kolu için belirtilmediği halde sağlık harcamalarının özel durumuna istinaden genel sağlık sigortası primleri için bu sigorta kolundan tahsil edilen primlerin doğrudan Kurum bütçesinin genel sağlık sigortası kalemine aktarılacağı belirtilmiştir.

Tablo: Statüye Göre Genel Sağlık Sigortası Prim Oranları Tablosu

Statü	Prim Oranı	
	İşveren Hissesi	Sigortalı Hissesi
Zorunlu Sigortalar ¹¹	%7,5	%5
Ek 5 ve Ek 6 ncı Maddeye Tabi Sigortalar ¹²		%12,5
İsteğe Bağlı Sigortalar		%12
Aday çırak, çırak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler, staj yapan meslek lisesi veya üniversite öğrencileri ¹³	%5	
Avukatlık Stajı Yapanlar	%6	
İş Kur meslek edindirme kursu kursiyerleri	%12,5	
İşsizlik ödeneği alanlar	%12	
İş kaybı tazminatı alanlar		
Yalnızca Genel Sağlık Sigortasına tabi olanlar		

¹¹ 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine tabi sigortalılar

¹² **EK 5 nci maddeye tabi sigortalılar:** Tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz olarak çalışanlar eğer 4 ncü madde kapsamında sigortalı olmalarını gerektirecek bir durum yoksa bu madde kapsamında sigortalı olabilmektedir.

EK 6 ncı maddeye tabi sigortalılar: Ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılan ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma saati süresine göre hesaplanan çalışma gün sayısı 10 günden az olan kişiler.

¹³ Bu kişiler, 5510 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükümlerine göre, sağlık sigortasından bakmakla yükümlü olunan kişi statüsüyle yararlanacakları her hangibir yakınları bulunmaması halinde genel sağlık sigortasına tabi olmaktadır.

3.3 PRİM ORANLARI

Genel sağlık sigortası prim oranı sigortalının prime esas kazancının % 12,5' i dir. Ancak bazı sigortalılar için bu oran farklı uygulanmaktadır. Farklı statülere uygulanan genel sağlık sigortası prim oranlarına tabloda yer verilmiştir.

3.4 PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜLERİ

Genel sağlık sigortasında prim ödeme yükümlüsü diğer sigorta

kollarında olduğu gibi genel olarak işverendir ancak bazı statüler için prim ödeme yükümlüsü bazen sigortalının kendisi, bazen devlet veya bir kamu kurumu bazen de kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olabilmektedir.

4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c kapsamında sigortalı olanlar ve isteğe bağlı sigortalılar için prim ödeme yükümlüsü kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile ilgili bölümde anlatıldığı gibidir. Yani 4/1-a ve 4/1-c sigortalıları için işveren, 4/1-b sigortalıları, ek 5 ve ek 6 ncı maddeye tabi sigortalılar, kendi ülkelerinde sağlık sigortasına tabi olmayan yabancı uyruklu kişiler ile isteğe bağlı sigortalılar için ise sigortalının kendisi genel sağlık sigortası primi açısından prim ödeme yükümlüsüdür.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim görenler ile meslek liselerinde staja tabi tutulanlar için, Milli Eğitim Bakanlığı veya bu kişilerin eğitim gördükleri okullar genel sağlık sigortası açısından prim ödeme yükümlüsüdür. Yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler için ise öğrenim gördükleri yüksekokullar genel sağlık sigortası bakımından prim ödeme yükümlüsüdür.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca avukatlık stajı yapmakta olan kişiler 5510 sayılı Kanun kapsamında başka bir statüde¹⁴ genel sağlık sigortalı veya bakmakla yükümlü olunan kişi değiller ise bu kişiler Kanunun 60 ıncı maddesinin sekizinci fıkrasına göre genel sağlık sigortalısı olurlar ve bu kişiler için asgari ücret üzerinden yukarıdaki tabloda yer alan oranda alınacak genel sağlık sigortası prim ödeme yükümlüsü Türkiye Barolar Birliği'dir.

Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler 5 inci madde kapsamında kısa vadeli sigorta kollarından iş kazası ve meslek hastalığı sigortalarına ilişkin hükümlerin uygulanacağı ve bu kişilerden bakmakla yükümlü olunan kişi konumunda olmayanlar için genel sağlık sigortası hükümlerinin de uygulanacağı bilinmektedir. Bu kişiler için kısa vadeli sigorta kolları primi ve genel sağlık sigortası primi açısından prim ödeme yükümlüsü Türkiye İş Kurumudur. Ancak bu Kurumun 5510 sayılı Kanunun diğer hükümleri açısından işyeri veya işveren olarak değerlendirilemeyeceği de yine 5 inci maddede ifade edilmektedir.

Yeşil kart sahipleri¹⁵ 01/01/2012 tarihinden itibaren Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiş ve bu kişiler bu tarihten

¹⁴ Örneğin 4 ncü madde kapsamında sigortalı olmaları veya aylık almaları halinde bu statüler kapsamında genel sağlık sigortalısı olanlar için bu hükmün uygulanmasına gerek kalmamaktadır.

¹⁵ Yeşil kart sahipleri üç şekilde karşımıza çıkmaktadır;
- 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlar,
- 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun kapsamında sağlık giderleri devlet tarafından karşılananlar
- 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesine göre görevlendirilen geçici köy korucuları ile ek 16 ncı maddesine göre aylık alanlar

İtibaren genel sağlık sigortası kapsamında sigortalı olmuşlardır. Bu kapsamda SGK'ya devredilen sigortalılardan 3816 sayılı kanuna tabi olanlar ile ilgili gelir testi uygulaması da bu tarihten itibaren yürürlüğe girmiştir. Yeşil kartlarının vizeleri sona erdikten sonra gelir testi uygulaması sonucunda hane halkı gelirinin kişi başına düşen tutarı aylık asgari ücretin üçte birinden az olanlar 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin bir numaralı alt bendi uyarınca genel sağlık sigortalısı olmakta ve primleri devlet tarafından karşılanmaktadır. Dolayısıyla bu kişiler için prim ödeme yükümlüsü devlet olmaktadır.

Hiçbir sosyal güvencesi olmayan¹⁶ ve gelir testi sonucunda hane halkı gelirinin kişi başına düşen tutarı aylık asgari ücretin üçte birinden fazla olduğu tespit edilenler için ise prim ödeme yükümlüsü bu sigortalıların kendileridir.

Ayrıca 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında aşağıda sıralanan sigortalılar için prim ödeme yükümlüleri ilgili kamu kurumlarıdır;

- Vatansız ve sığınmacılar
- 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler

¹⁶ Hiçbir sosyal güvence olmaması için aşağıdaki durumlardan her hangi birisinin kişi için geçerli olmaması gerekmektedir.

- 4 ncü Madde veya 5 nci madde kapsamında sigortalı olmaması,
- Herhangi bir aylık veya gelir almıyor olması,
- Yukarıda sayılanlar ile bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamında bir bağlantısının olmaması,

- Harp malullüğü aylığı alanlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamında aylık alanlar,
- 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre şeref aylığı alan kişiler
- 3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler
- 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler
- 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu hükümlerine göre korunma, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz faydalanan kişiler
- 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre görevlendirilen kişiler ile aynı Kanunun ek 16 ncı maddesine göre aylık alan kişiler
- 2913 sayılı Dünya Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler

3.5 PRİMLERİN ÖDENMESİ

Genel sağlık sigortası açısından primlerin ödemesi 4 ncü maddeye tabi sigortalılar ve isteğe bağlı sigortalılar açısından uzun vadeli sigorta kolları primlerinin ödenmesi ile ilgili bölümde açıklandığı şekilde yapılmaktadır.

60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan genel sağlık sigortası primi devlet tarafından ödenenler ile diğer aylık alanların genel sağlık sigortası primleri ait oldukları ayı takip eden ayın sonuna kadar ilgili kamu kurumu tarafından ödenir.

Ek 5 ve Ek 6 ncı maddeye tabi sigortalılar için prim tahakkuku primin ait olduğu ayın ilk günü gerçekleşmekte olup bu primler ait oldukları ayı takip eden ayın sonuna kadar sigortalıların kendileri tarafından ödenmektedir.

Genel sağlık sigortasına tabi olan yabancı uyruklu kişiler ile Kanununun 60 ncı maddesinin (g) bendinde belirtilen hiçbir sosyal güvencesi olmayan vatandaşlar primlerini ait oldukları ayı takip eden ayın sonuna kadar kendileri ödemektedir.

İşsizlik ödeneği alanlar ile ilgili kanunları gereği kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılan kişilerin genel sağlık sigortası primlerinin Türkiye İş Kurumu tarafından primin ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödenmesi gerekmektedir.

Aday çırak, çırak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler, staj yapan meslek lisesi veya üniversite öğrencileri için ilgili eğitim kurumu tarafından yapılacak bildirimden ardından bu sigortalılar için ödenecek sigorta primleri, bu okulların bütçesine bu primler için konulacak ödenekten karşılanır.

3.6 MÜLGA KANUNLARDA SAĞLIK SİGORTASI PRİM ORANLARI

Sosyal Güvenlik Reformu öncesinde birden fazla sosyal güvenlik kurumu mevcuttu ve her sosyal güvenlik kurumu için sağlık hizmetlerinden yararlanmanın şartları ve sağlık hizmetlerinin alınması şekil itibarıyla farklılık göstermekteydi. Sosyal güvenlik reformu sonrasında tüm sigortalılar açısından eşit şartlarda sağlık hizmeti alınmasının yolu açılmış ve bir çok vatandaşın sağlık hizmetlerine ulaşması kolaylaştırılmıştır. Genel Sağlık Sigortası uygulaması ile özellikle SSK ve Bağ-Kur sigortalıları sağlık hizmetlerine ulaşmada bir çok kolaylığa kavuşmuştur. Bu durumun anlaşılması açısından mülga kanunlarda sağlık uygulaması ile ilgili bazı bilgilerin verilmesi uygun olacaktır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamında iş kazası ve meslek hastalığı dışında gerçekleşen hastalık hallerinde, hastalık sigortası kapsamında, sağlık hizmetleri giderleri karşılanmaktaydı. Sigortalıların, hastalık durumlarında öncelikle SSK hastanelerine gitmeleri gerekmekte, bu hastaneler tarafından sevk edilmeleri halinde diğer kamu hastanelerinden sağlık hizmeti alabilmekteydiler. Sosyal güvenlik reformu sonrasında SSK hastaneleri Sağlık Bakanlığına devredildi ve tüm SSK'lılar Genel Sağlık Sigortalısı olarak tüm kamu hastaneleri ve fark ücret ödemek kaydıyla özel hastanelerde sunulan sağlık

hizmetlerinden yararlanma imkânı buldular. Ayrıca kişilerin hastalık sigortasından yararlanabilmek için 60 günü hastalığın öğrenildiği tarihten önce olmak üzere 120 prim ödeme günü bulunması şartı da bulunmaktaydı. Bu şart genel sağlık sigortası uygulaması ile değiştirilmiş ve 5510 sayılı Kanunla birlikte 30 güne düşürülmüştür.

506 sayılı Kanunun mülga 73 üncü maddesine göre hastalık sigortası prim oranı %11'di. Bu primin %5'lik kısmı sigortalı hissesi, % 6'lık kısmı ise işveren hissesiydi. Ayrıca çiraklar için hastalık sigortası prim oranı % 2 sigortalı % 2 işveren hissesi olmak üzere % 4 olarak uygulanmaktaydı.

1479 sayılı Kanunun mülga maddelerine göre sağlık sigortası hizmetlerinden yararlanabilmek için; ilk defa sigortalı olanlar için sekiz ay, yeniden sigortalı olanlar için ise dört ay eksiksiz sağlık sigortası primi ödenmiş olması ve sigortalının prim borcu bulunmaması gerekiyordu. SSK sigortalılarına göre daha fazla sağlık kurumundan sağlık hizmeti alma imkanı bulunan BağKur sigortalıları için de reform sonrasında bazı kolaylıklar getirilmiştir. Sekiz ay ve dört ay prim ödenmiş olması şartı bir aya düşürülmüş ve hiç borcu bulunmama şartı iki aydan daha fazla sigorta primi borcu bulunmaması şeklinde değiştirilmiştir.

1479 sayılı Kanunun mülga Ek 15 inci maddesine göre sağlık sigortası primi ilk sekiz basamakta bulunanlar için sekizinci gelir basamağının, diğer basamaklarda bulunanlar için ise buldukları gelir basamağının % 20' si oranında alınmaktaydı.

5434 sayılı Kanuna göre sağlık sigortası açısından ayrı bir oran öngörülmemekte ve sigortalılar için tüm sigorta kollarına ait tek bir oran üzerinden prim alınmaktaydı.

4 İŞSİZLİK SİGORTASI PRİMİ

İşsizlik sigortası, çalışan sigortalıların Kanunda belirlenen nedenlerle işsiz kalmaları halinde işsiz kaldıkları dönemde meydana gelen gelir kaybının telafi edilmesi için uygulanan bir sosyal sigorta türüdür. Bu uygulamada kişinin çalıştığı dönemde İşsizlik Sigortası Fonuna kişinin ücretinden kesilen sigortalı payı, işveren tarafından ödenen işveren payı ve devlet tarafından ödenen devlet katkısı İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılmakta ve kişi işsiz kaldığında kişiye fondan işsizlik ödeneği ödenmektedir.

İşsizlik sigortası uygulamasında, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun işsizlik ödeneği açısından her hangi bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. 4447 sayılı Kanun, Sosyal Güvenlik Kurumuna sadece primlerin toplanması yükümlülüğünü vermiştir. Bu bağlamda, Sosyal Güvenlik Kurumu 4447 sayılı Kanuna tabi sigortalılar için işsizlik sigortası primlerinin tahakkuk ve tahsilat işlemlerini yapmakta, işyeri ve sigortalılara ilişkin kayıtları tutmakta ve toplanan primleri gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilen ayı takip eden ayın 15'inde İşsizlik Sigortası Fonuna aktarmaktadır. İşsizlik sigortası nedeniyle sigortalıların sahip olduğu haklara ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve fonun yönetilmesi yükümlülüğü ise Türkiye İş Kurumuna aittir.

4. KANUNİ DAYANAK

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu sigortalı olacak ve olmayacak kişileri detaylı bir şekilde tek tek saymak suretiyle belirlemiştir. Bu Kanunun 46 ncı maddesine göre aşağıda sayılanlar işsizlik sigortasına tabi olmaktadır.

- 4/1-a sigortalıları
- İsteğe bağlı sigortalılar ile Ek 6 ncı maddeye tabi sigortalılardan dan işsizlik sigortası primi ödeyenler
- Geçici 20 nci maddede açıklanan sandıklara tabi sigortalılar

4447 sayılı Kanun tabi oldukları kanunlar itibarıyla iş güvencesi bulunan veya işsiz kalma riski bulunmayan kişileri kapsam dışında bırakmıştır. Bu kişiler aşağıda sıralanmıştır;

- 5510 sayılı Kanunun; 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile ikinci fıkrası kapsamında olanlar,
- 5510 sayılı Kanunun; 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası, 5 inci, 6 ncı ve geçici 13 üncü maddeleri kapsamında olanlar,
- Geçici 20 nci madde kapsamında olmakla birlikte memur olanlar veya 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar,
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2547 sayılı Yüksek Öğretim

Kanunu, 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu, 233 ve 399 sayılı kanun hükmünde kararnameler ile 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat kanunlarındaki hükümlerine göre sözleşmeli personel statüsünde çalışanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre geçici personel statüsünde çalıştırılanlar

4447 sayılı Kanunun 49 ncu maddesine göre işsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öderler.

İşsizlik sigortası fonunun primler yoluyla elde ettiği bir önceki yıl gelirin % 30 ila % 50 lik kısmının istihdamın artırılmasına başka bir ifadeyle işsizliğin azaltılmasına yönelik olarak eğitimler, araştırmalar, prim teşvikleri gibi uygulamalarda kullanılabileceği de İşsizlik Sigortası Kanununda yer verilen hükümler arasındadır.

4.2 PRİM ORANLARI

İşsizlik sigortası prim oranları 4447 sayılı Kanunun 49 ncu maddesinin birinci fıkrasında belirlenmiştir. Buna göre işsizlik sigortası primi % 1 sigortalı payı, % 2 işveren payı ve % 1 devlet payı olmak üzere % 4'tür. Ancak isteğe bağlı sigortalılardan işsizlik sigortasına tabi olmak isteyenler için devlet payı söz konusu değildir ve bu sigortalılar % 1 sigortalı payı ve % 2 işveren payı olmak üzere % 3 işsizlik sigortası primi ödemek suretiyle Fon kapsamına dahil olabilmektedirler.

4.3 PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜSÜ

4/1-a sigortalıları açısından işsizlik sigortası prim ödeme yükümlüsü işverendir. İsteğe bağlı sigortalılar ile Ek 6 ncı maddeye tabi sigortalıların kendileri ve geçici 20 nci madde kapsamındaki sandık mensupları için ise ilgili sandıklar prim ödeme yükümlüsüdür.

4.4 PRİMLERİN ÖDENMESİ

İşsizlik sigortası primlerinin ödenmesi açısından primlerin tahakkuku önem arz etmektedir. 4/1-a sigortalıları için işsizlik sigortası primlerin tahakkuku 5510 sayılı Kanundaki diğer sigorta kolları ile aynı şekilde olmakta ve primler bu sigorta kolları ile birlikte işveren tarafından yapılmaktadır. İsteğe bağlı sigortalılar ile Ek 6 ncı maddeye tabi sigortalılar için primlerin tahakkuku, primin ait olduğu ayı takip eden ayın birinci günü tahakkuk etmekte ve aynı ayın sonuna kadar sigortalıların kendileri tarafından diğer sigorta primleri ile birlikte ödenmektedir.

Geçici 20 nci maddede açıklanan sandık mensuplarının işsizlik sigortası primlerinin tahakkuku 4/1-a sigortalılarında olduğu gibi yalnızca işsizlik sigortası primleri için sandıklar tarafından yapılacak bildirimler sonucunda tahakkuk etmekte ve yine 4/1-a sigortalıları için yapılan prim ödemeleri ile aynı şekilde söz konusu sandıklar tarafından ödenmektedir.

5 SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ

Sosyal güvenlik destek primi esasen genç işsizliğinin azaltılmasına yönelik getirilmiş bir uygulamadır. Bu uygulamada

herhangi bir sosyal güvenlik statüsünden emekli veya yaşlılık aylığı alanların iş akdiyle çalışmaları veya vergi mükellefi olmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunmaları halinde bu kişiler için prim ödeme yükümlülüğü getirilmektedir.

5.1 KANUNİ DAYANAK

5510 sayılı Kanunun 30'ncu maddesine göre; ilk defa 5510 sayılı kanuna tabi olarak çalışan ve bu Kanuna göre yaşlılık aylığına hak kazanmış bir sigortalı yeniden işe başladığında aylığı kesilir ve tekrar işten ayrıldıklarında yaşlılık aylıkları bu maddeye göre yeniden hesaplanır. Ancak 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malûllüğü, malûllük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler, hizmet akdine tabi olarak çalışmaları halinde geçici 14 ncü maddeye göre sosyal güvenlik destek primine tabi olurlar.

5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malûllüğü, malûllük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenlerin 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı olmalarını gerektirecek bir durumun olması halinde emekli aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilir.

5.2 PRİM ORANLARI

Yukarıda tanımlanan sosyal güvenlik destek primine tabi sigortalılar için hizmet akdine tabi çalışmaları halinde prime esas kazançları üzerinden % 7,5 sigortalı hissesi ve % 22,5 işveren hissesi olmak üzere % 30 oranında sosyal güvenlik destek primi alınmaktadır. Bu kişilerin Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi hariç olmak üzere sigortalı olmalarını gerektirecek bir durum olması halinde aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilmektedir.

5.3 PRİM ÖDEME YÜKÜMLÜSÜ

Sosyal güvenlik destek primine tabi sigortalılardan hizmet akdine tabi çalışanlar için prim ödeme yükümlüsü işverendir. Sosyal güvenlik destek primine tabi olanların, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi hariç olmak üzere sigortalı olmalarını gerektirecek bir durum olması halinde ise bu sigortalıların aylıklarından kesinti yapılmak suretiyle prim tahsil edilmektedir.

5.4 PRİMLERİN ÖDENMESİ

Sosyal güvenlik destek primine tabi sigortalılardan hizmet akdine tabi çalışanlar için aylık bildirimlerin yapılması ve primlerinin ödenmesi ücretlerin ödendiği gün ve çalışma şekline göre 4/1-a sigortalıları için belirlenen usuller çerçevesinde gerçekleşmektedir.

5.5 MÜLGA KANUNLARINDA SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ ORANLARI

Hizmet akdine tabi çalışanlar için 506 sayılı Kanunda sosyal güvenlik destek primi oranı 5510 sayılı Kanunda uygulanan prim oranı ile aynıdır. Yani 5510 sayılı Kanunda 506 sayılı kanundaki sosyal güvenlik destek primi uygulaması aynen devam ettirilmiştir.

1479 sayılı Kanunun mülga Ek 20 nci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra çalışmaya devam edenlerin aylıklarından % 10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilmekteydi. 5510 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle başta % 12 olarak uygulanan bu oran geçici 14 ncü maddeye göre her yıl bir puan artarak nihai olarak % 15'e oranına yükseltilmiştir.

6 MÜLGA KANUNLARDA PRİM ORANLARI ÖZET TABLOSU

	UZUN VADE	KISA VADE	GSS (SAĞLIK)	TOPLAM	SGDP
506 Sayılı Kanun	% 20	% 2,5-%8 arasında	% 11	% 33,5 %39 arasında	% 30
1479 Sayılı Kanun	% 20	-----	% 20	% 40	% 10
5434 Sayılı Kanun	% 16 İştirakci payı %20 katılım payı			% 36	
Topluluk Sigortası	% 25	% 1	% 11	% 32,5	
2925 Sayılı Kanun	% 20 uzun ve kısa vade pirim payı		% 12,5		
2926 Sayılı Kanun	Kanunda yer alan basamak göstergesinin katsayı ile çarpımının %15'i olarak ifade edilmiştir.				
*Kısa vade ve sağlık sigortası zorunlu değildir. Kısa vade ve sağlık sigortası primi ödenirse uzun vade prim oranı % 20 olarak alınır.					

7 SİGORTA PRİM TEŞVİKLERİ

Ülkemizde sigorta prim teşvikleri ilk olarak 2004 yılında yürürlüğe giren 5084 sayılı Kanunla birlikte uygulanmaya başlamıştır.

Prim teşviklerinin amacı genel olarak yatırımların ve istihdamın artırılması olmakla birlikte; düzenli prim ödemeyi teşvik, genç, kadın, özürlü ve mesleki eğitim mezunlarının çalışma hayatına kazandırılması, ülkemizde Ar-Ge faaliyetlerinin gelişmesi gibi makro politikaların uygulanması amacı da taşımaktadır.

7.1 5 PUAN İNDİRİM

KANUNİ DAYANAK	5510 SAYILI KANUN 81. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	1/10/2008 TARİHİNDEN İTİBAREN SÜREKLİ
FİNANSMAN	HAZİNE
YARARLANMA ŞARTLARI	<ul style="list-style-type: none">İşverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermeleri,Sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı yasal süresinde ödemeleri,Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunmaması gerekmektedir.
TEŞVİK MİKTARI	5 puanlık prim indirimi prime esas kazancın alt ve üst sınırı arasında olmak kaydıyla işveren hissesine isabet eden toplam tutar üzerinden uygulanır.

5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinde düzenlenen 5 puan prim teşviki, primleri düzenli ve zamanında ödemeyi teşvik etmek amacıyla işverenlere sağlanan prim indirimidir. 5 puanlık sigorta prim teşvik uygulamasından yararlanabilmek için işverenlerin; çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermeleri, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı yasal süresinde ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunmaması gerekmektedir.

- Sosyal güvenlik destek primine tabi olanlar,
- Yurt dışında çalışan sigortalılar,
- Aday çırak, çırak ve öğrenciler,
- Harp malulleri ile 3713 ve 2330 sayılı Kanunlara göre vazife malullüğü aylığı alanlardan yalnızca iş kazası meslek hastalığı sigortasına tabi olanları,
- Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular,
- Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler,
- Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il

özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin % 50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda çalışan sigortalılar için 5 puanlık prim indiriminden faydalanılamaz.

7.2 KADIN VE GENÇ İSTİHDAMININ TEŞVİKİ (4447 SAYILI KANUN GEÇİCİ 10. MADDE)

KANUNİ DAYANAK	4447 SAYILI KANUN GEÇİCİ 10. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	1/3/2011 – 31/12/2015 TARİHLERİ ARASINDA
FİNANSMAN	İŞSİZLİK SİGORTASI FONU
YARARLANMA ŞARTLARI	<p>Sigortalının, 1/3/2011 ile 31/12/2015 tarihleri arasında işe alınmış olması ve fiilen çalışması, 18 yaşından büyük olması ve işe başladığı tarihten önceki 6 ay boyunca bir işverene tabii çalışıyor olmaması</p> <p>İşverenin, özel sektör işvereni olması, yasal ödeme süresi geçmiş borcu bulunmaması, aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içinde vermesi ve sigorta primlerini yasal süresi içinde ödemesi</p>

**TEŞVİK
MİKTARI**

- 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile 18 yaşından büyük kadınlar
 - Mesleki yeterlik belgesine sahip olanlar için 48 AY*
 - Mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar veya Türkiye İş Kurumunca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler için 36 AY*
 - Yukarıda belirtilen nitelikler sahip olmayanlar için 24 AY*
 - 29 yaşından büyük erkeklerden,
 - Mesleki yeterlik belgesi alanlar veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yükseköğretim kurumlarını ya da Türkiye İş Kurumunca düzenlenen işgücü yetiştirme kursunu bitiren ve belgede belirtilen meslek ya da alanlarda işe alınan ve/veya çalıştırılan için 24 AY
 - Türkiye İş Kurumuna kayıtlı, Kanunda sayılan belgelere sahip olmayanlar için 6 AY
 - 4/a bendi kapsamında çalışmakta iken, bu teşvikin yürürlüğe girdiği tarihten sonra mesleki yeterlik belgesi alanlar veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yükseköğretim kurumlarını bitirenler için 12 AY
- *Bu kapsama girenlerin Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde ilave olarak altı ay süre eklenir.

Kamuoyunda “Torba Kanun” olarak bilinen 6111 sayılı Kanunla düzenlenen bu teşvik genel olarak genç ve kadın istihdamının artırılması ile mesleki eğitimin teşvik edilmesi amacı taşımaktadır. Ayrıca İŞ-KUR ‘a kayıtlı olup iş aramayı cazip hale getirmeyi hedeflemektedir. Yukarıda yer alan tablolarda belirtildiği gibi bu teşvik unsurundan yararlanmak için hem sigortalı açısından hem işveren açısından yerine getirilmesi gereken bir takım şartlar mevcuttur. Sigortalı açısından;

- 1/3/2011 ila 31/12/2015 tarihleri arasında işe alınmış olmak
- Fiilen çalışmak
- 18 yaşından büyük olmak
- İşe başladığı tarihten önceki 6 ay boyunca bir işverene tabi çalışıyor olmamak (İşe alındığı tarihten önceki altı aylık dönemde

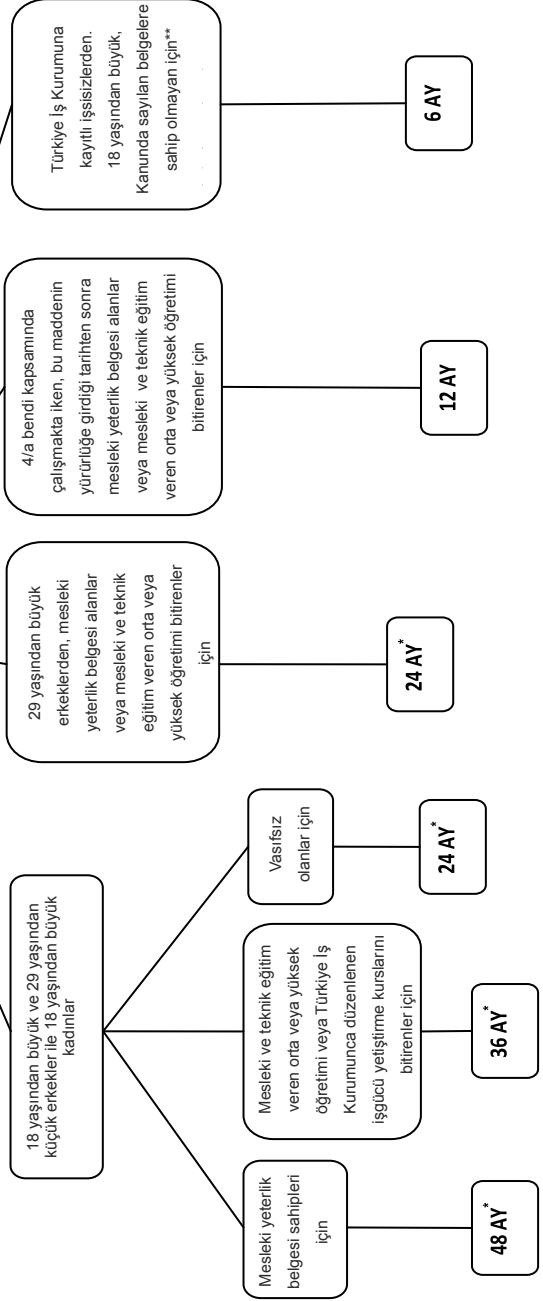
Kurumumuza verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmamak) şartlarının tamamının gerçekleşmesi gerekmektedir.

Aynı şekilde işverenin ise;

- Özel sektör işvereni olmak,
- Yasal ödeme süresi geçmiş borcu bulunmamak,
- Aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içinde vermek,
- Sigorta primlerini yasal süresi içinde ödemek şartlarını taşıması gerekmektedir.

Teşvik unsurlarından hangi sigortalılar için ne kadar müddetle yararlanılacağı aşağıda yer alan tabloda belirtilmiştir.

1. 01.03.2011 tarihinden itibaren özel sektör işverenlerince işe alınan ve fiilen çalıştırılan,
2. Alındıkları tarihinden önceki altı aya ilişkin SGK ya verilen APHB de kayıtlı sigortalılar dışında olan,
3. Son 6 aydaki ortalama sigortalı sayısına ilave olan * ilave 6 ay

7.3 KADIN VE GENÇ İSTİHDAMININ TEŞVİKİ (4447 SAYILI KANUN GEÇİCİ 7.MADDE)

İşsizliğin azaltılması amacıyla getirilen teşvik 15/05/2008 tarihinde 5763 sayılı Kanunla 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen geçici 7 nci madde ile uygulamaya konulmuştur.

Teşvik için şu anda başvuru imkânı bulunmamakla beraber halihazırda bu destekten yararlanan işverenler bulunduğu için bilgi verilecektir.

KANUNİ DAYANAK	4447 SAYILI KANUN GEÇİCİ 7. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	1/7/2008 TARİHİNDEN İTİBAREN
FİNANSMAN	İŞSİZLİK SİGORTASI FONU
YARARLANMA ŞARTLARI	<ul style="list-style-type: none">• İşe giriş tarihi itibarıyla erkek ise 18 ila 29 yaş arasında, kadın ise 18 yaşından büyük olmak.• 2008/Ocak ila 2008/Haziran veya 2008/Aralık ve 2009/Ocak aylarına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmaması yani bu aylarda işsiz olması gerekmektedir.• 1/7/2008 (dahil) ila 30/6/2010 (dahil) tarihleri arasında işe alınmak.• Fiilen çalışmak.
TEŞVİK MİKTARI	<ul style="list-style-type: none">• İşveren hissesi sigorta prim oranının, 5 yıl boyunca ilk yıl %100'ü, ikinci yıl %80'i, üçüncü yıl %60'ı, dördüncü yıl %40'ı, beşinci yıl %20'sinin karşılanması sağlanmıştır.

Teşvikten yararlanabilmek için;

Sigortalının işe giriş tarihi itibariyle erkek ise 18 ila 29 yaş arasında, kadın ise 18 yaşından büyük olması, 2008/Ocak ile 2008/Haziran veya 2008/Aralık ve 2009/Ocak aylarına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmaması yani bu aylarda işsiz olması, 1/7/2008 (dâhil) ile 30/6/2010 (dahil) tarihleri arasında işe alınması ve fiilen çalışması gerekmektedir.

Ayrıca, 1/7/2008 ile 30/6/2010 tarihleri arasında işe alınan ve Kanunda öngörülen diğer şartlara haiz sigortalıların, 2007/Temmuz ile 2008/Haziran aylarında Kuruma bildirilmiş toplam sigortalı sayısının, aynı dönem aralığında Kuruma bildirim yapılmış ay sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak olan ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alınmış olması, aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içinde Kuruma gönderilmiş olması, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şartlarının yerine getirilmiş olması gerekmektedir.

Teşvikten, asgari ücret üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hisselerinin;

- 1.yıl % 100'ü
- 2.yıl % 80'i
- 3.yıl % 60'ı
- 4.yıl % 40'ı
- 5.yıl % 20'si İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır.

7.4 5084 SAYILI KANUNDA YER ALAN PRİM TEŞVİKİ

KANUNİ DAYANAK	5084, 5350, 5615, 5838, 5951 SAYILI KANUNLAR
BAŞLANGIÇ TARİHİ	1/3/2004 – 31/12/2012 TARİHLERİ ARASINDA
FİNANSMAN	HAZİNE
YARARLANMA ŞARTLARI	49 il ile Gökçeada ve Bozcaada' da; <ul style="list-style-type: none">• İşverenlerin asgari 10 sigortalı istihdam etmeleri,• Geçmiş dönem prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme zammı ve gecikme cezası borcunun olmaması,• Aylık prim ve hizmet belgesinin yasal süresi içinde Kuruma verilmesi
TEŞVİK MİKTARI	Prime esas kazanç alt sınırı üzerinden sigorta primi işveren hissesinin; OSB'de kurulu işyerleri için % 100'ü, diğer yerlerdeki iş yerleri için % 80'i Hazinece karşılanmaktadır

İlk olarak 29.1.2004 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren ve ülkemizde uygulanan ilk teşvik olma özelliği taşıyan yatırım ve istihdam desteği sonraki yıllarda 5350, 5568, 5615, 5838 ve 5951 sayılı Kanunlarla çeşitli değişikliklere uğramıştır. Son hali ile 31.12.2012 tarihine kadar uygulanmış olup, prim teşvikinden yararlanmak için;

- İşverenin gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olması,
- 10 veya üzerinde sigortalıyı fiilen çalıştırması,

- Türkiye genelindeki yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçları toplamının aylık asgari ücretin brüt tutarından fazla olmaması,
- Aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içinde Kuruma göndermesi,
- Sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı ödeme şartlarının tamamının gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

7.5 4447 SAYILI KANUNUN 50. MADDESİNDE YER ALAN PRİM TEŞVİKİ

KANUNİ DAYANAK	4447 SAYILI KANUN 50. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	1/10/2009 TARİHİNDEN İTİBAREN SÜREKLİ
FİNANSMAN	İŞSİZLİK SİGORTASI FONU
YARARLANMA ŞARTLARI	<ul style="list-style-type: none">• Sigortalının 1/10/2009 veya sonraki bir tarihte işe alınmış olması,• İşe giriş tarihi itibarıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış olması,• İşsizlik ödeneği almaya hak kazanmış olan sigortalının, işsizlik ödeneği almaya hak kazanmadan önce son çalıştığı işyeri haricindeki bir işyerinde işe başlamış olması.
TEŞVİK MİKTARI	Prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan işçi ve işveren payı sigorta primleri ile kısa vadeli sigorta kolları priminin %1'i kalan işsizlik ödeneği süresince İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır. Prim desteği sağlanan bu süre hak edilen işsizlik ödeneği süresinden mahsup edilecektir

İşsizlik sigortası fonundan işsizlik ödeneği almakta iken istihdam edilen sigortalılar için uygulanan prim teşviki sigortalının 1/10/2009 veya sonraki bir tarihte işe alınmış olması, işe giriş tarihi itibarıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış olması, işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış olan sigortalının, işsizlik ödeneği almaya hak kazanmadan önce son çalıştığı işyeri haricindeki bir işyerinde işe başlamış olması şartlarıyla birlikte,

Sigortalının işe alındığı tarihten önceki aydan başlanarak son altı aylık dönemde mevcut ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alınmış olması, çalıştırılan sigortalılarla ilgili olarak aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde vermesi, prime esas kazanç alt sınırı ile prime esas kazanç arasındaki fark ve kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin prim tutarı farkı ile işsizlik sigortası primlerinin ödenmiş olması şartlarının gerçekleşmesi gerekmektedir.

7.6 ENGELLİ İSTİHDAMININ TEŞVİKİ (4857 SAYILI KANUNUN 30. MADDESİ)

Engelli bireylerin çalışma hayatına kazandırılması amacıyla işgücü maliyetlerini düşürme amacı taşıyan bu teşvik prime esas kazanç alt sınırı üzerinden uygulanmaktadır. Özürlü istihdamı teşvikinde sigortalının kota kapsamında mı yoksa kota kapsamı dışında mı çalıştırıldığı önem arz etmektedir. Bilindiği gibi 4857 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde işverenlerin, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç

KANUNİ DAYANAK	4857 SAYILI KANUN 30. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	01/07/2008 TARİHİNDEN İTİBAREN SÜREKLİ
FINANSMAN	HAZİNE
YARARLANMA ŞARTLARI	<ul style="list-style-type: none">• Aylık prim ve hizmet belgesinin süresi içinde Kuruma verilmesi,• Sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması• Geçmiş dönem prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme zammı ve gecikme cezası borcunun olmaması,• Cari kapsama girmeyen prim borçlarını süresinde ödenmesi,
TEŞVİK MİKTARI	Kota kapsamında (%3) çalıştırılan özörlülerin sigorta primine ait işveren hissesinin tamamı, kota kapsamı dışında çalıştırılan özörlülerin ise sigorta primine ait işveren hissesinin yarısının Hazinece karşılanması sağlanmıştır.

özörlü, kamu işyerlerinde ise yüzde dört özörlü ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Bu sebeple, özörlü istihdamını teşvik eden sigorta prim teşvikinde kota kapsamında sigortalılar için işveren hissesinin tamamı, kota harici sigortalılar için ise işveren hissesine isabet eden prim tutarının yarısı finanse edilmektedir. Şöyle ki, özel sektör işverenlerince kota yükümü kapsamında çalıştırılan özörlü sigortalılar ile korumalı işyerlerinde çalıştırılan özörlü sigortalıların, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası özörlü çalıştıran işverenler ile yükümlü olmadıkları halde özörlü çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir özörlü için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin yüzde ellisi Hazinece karşılanmaktadır.

7.7 AR-GE YATIRIMLARINDA PRİM TEŞVİKİ

KANUNİ DAYANAK	5746 SAYILI KANUN 3. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	1/4/2008-31/12/2023
FİNANSMAN	GENEL BÜTÇE (MALİYE BAKANLIĞI BÜTÇESİ)
YARARLANMA ŞARTLARI	Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknoloji girişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununu uyarınca ücretli gelir vergisinden istisna olan personel bu kapsama girmektedir.
TEŞVİK MİKTARI	Sigorta primine esas kazancın alt ve üst sınırı arasında olmak kaydıyla sigorta primi işveren hissesinin yarısı 5 yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesinden karşılanacaktır.

BİLGİ KUTUSU 4

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının amacı, faal oldukları devrede sigortaya tabi bir işte çalışarak geçimlerini sağlayan işçilerin ihtiyarlık veya malullük hallerinde kendilerine övdükleri zaman da aile fertlerine akla yakın ölçüde aylıklar bağlanmasının güven altına alınmasıdır. Masrafların bu biçimde ölçüsüz olarak artışını hafifletmek için mevcut sistemin süratle ve zamanında düzeltilmesi zorunludur. Yapılacak düzeltmelerin geciktirilmesi, durumu daha kötüleştirilecek ve sonunda daha ağır ve daha zor müdahaleler gerektirecektir. M.A.ZELENKA, SSK Hakkında

Rapor, 1971

31. 12. 2023 tarihine kadar uygulanmak üzere her bir sigortalı için en fazla 5 yıl süreyle;

- Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi kapsamında sağlanan teşvik ile kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde,
- Ar-Ge merkezlerinde,
- Kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK

tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde,

- Teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile,

- 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun geçici 2 nci Maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin,

bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı karşılanacaktır.

7.8 KÜLTÜR VE TURİZM YATIRIMLARININ TEŞVİKİ (5225 SAYILI KANUN)

KANUNİ DAYANAK	5225 SAYILI KANUN 5. ve 6. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	1/8/2004 TARİHİNDEN İTİBAREN SÜREKLİ
FİNANSMAN	GENEL BÜTÇE
YARARLANMA ŞARTLARI	<ul style="list-style-type: none">• İşveren, kurumlar vergisi mükellefi olmalıdır.• Teşvikten yararlanmak isteyen kurumlar vergisi mükellefi olan işyerinin Kültür ve Turizm Bakanlığından Kültür yatırım veya girişim belgesi alması gerekmektedir.• Kültür girişimi belgeli tesislerde veya Kültür yatırımı belgeli tesislerde tesis türlerine göre teşvik kapsamında çalıştırılacak azami personel sayısının Kültür Yatırımı ve Girişimlerinde Teşvik Kapsamında Çalıştırılacak Personele İlişkin Usul Esaslara Dair Tebliğde belirtilen personel sayısı sınırını aşmaması gerekir.
TEŞVİK MİKTARI	'Kültür Yatırım Belgesi' almış olan işyerlerinde sigorta primi işveren hissesinin %50'si (3 yılı aşmamak üzere), 'Kültür Girişim Belgesi' almış işyerlerinde %25'i (7 yılı aşmamak üzere), Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanacaktır.

Kültür turizminde dünyada sayılı ülkelerden birisi olan ülkemizde iş gücü maliyetlerini düşürerek kültür yatırımlarını artırmak için ortaya konulan bu teşvikten yararlanmak için kültür yatırımı yapacak işverenlerin;

- Kurumlar vergisi mükellefi olmaları,
- Kültür ve Turizm Bakanlığından kültür yatırım veya kültür girişim belgesi almaları gerekmektedir.

Kültür yatırım belgesi sahibi işyerlerinin çalıştırdıkları sigortalılar için prime esas kazançlar üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin % 50' si, kültür girişim belgesi sahibi işyerleri için ise % 25' i tutarında indirim 7 yıl boyunca Genel Bütçeden karşılanacaktır.

İlave olarak, yasal ödeme süresi geçmiş prim, idari para cezası ve ferilerine ait borç olmaması ve aylık prim hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmesi gerekmektedir.

7.9 YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR GEREĞİ UYGULANAN SİGORTA PRİM TEŞVİKİ

*1/1/2012 Tarihinden Önce Yatırım Teşvik Belgesi Alanlar İçin

KANUNİ DAYANAK	5510 SAYILI KANUN EK 2. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	18/8/2009 TARİHİNDEN İTİBAREN
FINANSMAN	HAZİNE
YARARLANMA ŞARTLARI	<ul style="list-style-type: none">• İşverenlerin, Türkiye genelinde yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının toplamının 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan brüt asgari ücretten fazla olmaması• İşverenin gerçek kişi olması halinde, kendi sigortalılığında kaynaklanan (5510/4-1b kapsamındaki) yasal ödeme süresi geçmiş prim borcunun 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan brüt asgari ücretten fazla olmaması,• Aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içinde göndermeleri,• Hazinece karşılanmayan işveren hissesi primi ve sigortalı hisse primini yasal süresi içinde ödemeleri,

16.7.2009 tarihli ve 27290 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve akabinde uygulamayı açıklamak amacıyla 28.07.2009 tarih ve 27302 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmış ve 16/07/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yayım tarihinde yürürlüğe girmiş olan 2009/1 sayılı Tebliğ ile ülkemiz söz konusu teşvik unsurları açısından 4 ana bölgeye ayrılmıştır.

Bahse konu teşviklerin amacının Kalkınma Planları ve Yıllık Programlarda öngörülen hedefler ile uluslararası anlaşmalara uygun olarak, tasarrufları katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirmek, üretimi ve istihdamı artırmak, yatırım eğiliminin devamlılığını ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak, uluslararası rekabet gücünü artıracak teknoloji ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek büyük

BÖLGELER	TEŞVİK UNSURLARI
<p>I. Bölge İstanbul, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli, İzmir, Bursa, Eskişehir, Bilecik, Kocaeli, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Yalova, Ankara</p>	<p>Gümrük Vergisi Muafiyeti Katma Değer Vergisi İstisnası Vergi İndirimi Sigorta primi işveren hissesi desteği Yatırım yeri tahsis</p>
<p>II. Bölge Balıkesir, Çanakkale, (Bozca ada, Gökçeada, hariç) Aydın, Denizli, Muğla, Antalya, Isparta, Burdur, Adana, Mersin</p>	<p>Gümrük Vergisi Muafiyeti Katma Değer Vergisi İstisnası Vergi İndirimi Sigorta primi işveren hissesi desteği Yatırım yeri tahsis</p>
<p>III. Bölge Konya, Karaman, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye, Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir, Manisa, Afyonkarahisar, kütahya, Uşak, Kayseri, Sivas, Yozgat, Zonguldak, Karabük, Bartın, Samsun, Tokat, Çorum, Amasya, Gaziantep, Adıyaman, Kilis</p>	<p>Gümrük Vergisi Muafiyeti Katma Değer Vergisi İstisnası Vergi İndirimi Sigorta primi işveren hissesi desteği Yatırım yeri tahsis Faiz Desteği</p>
<p>IV. Bölge Kastamonu, Çankırı, Sinop, Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane, Erzurum, Erzincan, Bayburt, Ağrı, Kars, Ardahan, Iğdır, Van, Muş, Bitlis, Hakkari, Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Şırnak, Siirt, Çanakkale, ili Bozca ada, Gökçeada ilçeleri</p>	<p>Gümrük Vergisi Muafiyeti Katma Değer Vergisi İstisnası Vergi İndirimi Sigorta primi işveren hissesi desteği Yatırım yeri tahsis Faiz Desteği</p>

ölçekli yatırımları özendirmek, doğrudan yabancı yatırımları artırmak bölgesel gelişmişlik farklılıklarını gidermek, çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek olduğu belirtilmiştir.

Bölgelere göre sağlanan teşvik unsurları tabloda belirtilmiştir.

Yukarıda kısaca izah edilen teşvik sisteminin bir parçası olan sigorta prim desteği, prime esas kazanç alt sınır üzerinden işveren hissesinin tamamının Hazine tarafından karşılanmasını öngörmektedir. Fakat 1 ve 2. bölgede sigorta prim teşvikinden yararlanılması için yatırıma 31.12.2010 tarihinden önce başlanması gerekmektedir. Ayrıca Bakanlar Kurulu Kararında sayılan büyük ölçekli yatırımlara da bölge sınırlaması olmaksızın gümrük vergisi muafiyeti, katma değer vergisi istisnası, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, yatırım yeri tahsisi, faiz desteği uygulanacaktır.

Prim, idari para cezası ve ferilerine ilişkin borcu bulunmayan, aylık prim ve hizmet belgesini yasal sürede Kuruma veren ve teşvik kapsamında olmayan prim tutarlarını yasal süresinde ödeyen işverenler bu destek unsurundan yararlanabilmektedir.

7.10 YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR GEREĞİ UYGULANAN SİGORTA PRİM TEŞVİKİ

*1/1/2012 Tarihinden Sonra Yatırım Teşvik Belgesi Alanlar İçin

2009/15199 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve 2009/1 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile ana hatları belirlenmiş olan teşvik sistemi ülkemizi 4 farklı bölgeye ayırmış ve bölge ayrımı olmaksızın büyük ölçekli yatırımlar için de teşvikler getirmişti.

2009 yılında uygulamaya konulan sistemin devamını oluşturan yeni teşvik sistemi, 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve bu Kararının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları açıklayan 2012/1 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile birlikte uygulanmaya başlanılmıştır.

Genel Teşvik Uygulamaları	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	Büyük Ölçekli Yatırımların Teşvik Uygulamaları	Stratejik Yatırımların Teşvik Uygulamaları
KDV istisnası	KDV istisnası	KDV istisnası	KDV istisnası
Gümrük Vergisi Muafiyeti	Gümrük Vergisi Muafiyeti	Gümrük Vergisi Muafiyeti	Gümrük Vergisi Muafiyeti
Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6. Bölge)	Vergi İndirimi	Vergi İndirimi	Vergi İndirimi
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği (Tersanelerin Gemi İnşa Yatırımları İçin)	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
	Yatırım Yeri Tahsisi	Yatırım Yeri Tahsisi	Yatırım Yeri Tahsisi
	Faiz Desteği (3ncü 4üncü 5inci ve 6ncı Bölge)	Faiz Desteği	Faiz Desteği
	Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6ncı Bölge)	Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6ncı Bölge)	Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6ncı Bölge)
	Sigorta Primi Desteği (6ncı Bölge Bölge)	Sigorta Primi Desteği (6ncı Bölge Bölge)	Sigorta Primi Desteği (6ncı Bölge Bölge)
			KDV İadesi (Bina-İnşaat)

Yeni teşvik sisteminin yatırımcılara ve dolayısıyla işverenlere sağladığı imkân ve destekler tabloda verilmiştir. Teşvik sistemi ülkemizi 6 ana bölgeye ayırmış ve genel teşvikler, bölgesel teşvikler, büyük ölçekli yatırımların teşvik ve stratejik yatırımların teşvik olmak üzere dört ana başlık altına toplanmıştır.

İller ise bölgeler bazında aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır;

1. Bölge: Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Muğla

2. Bölge: Adana, Aydın, Bolu, Çanakkale (Bozcaada, Gökçeada hariç), Denizli, Edirne, Isparta, Kayseri, Kırklareli, Konya, Sakarya, Tekirdağ, Yalova

3. Bölge: Balıkesir, Bilecik, Burdur, Gaziantep, Karabük, Karaman, Manisa, Mersin, Samsun, Trabzon, Uşak, Zonguldak,

4. Bölge: Afyonkarahisar, Amasya, Artvin, Bartın, Çorum, Düzce, Elazığ, Erzincan, Hatay, Kastamonu, Kırıkkale, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Nevşehir, Rize, Sivas,

5. Bölge: Adıyaman, Aksaray, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sinop, Tokat, Tunceli, Yozgat,

6. Bölge: Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Van, Bozcaada ve Gökçeada

Prim, idari para cezası ve ferilerine ilişkin borcu bulunmayan, aylık prim ve hizmet belgesini yasal sürede Kuruma veren ve teşvik kapsamında olmayan prim tutarlarını yasal süresinde ödeyen işverenler bu destek unsurundan yararlanabilmektedir.

KANUNİ DAYANAK	5510 SAYILI KANUN EK 2. MADDE
BAŞLANGIÇ TARİHİ	1/1/2012 TARİHİNDEN İTİBAREN
FİNANSMAN	EKONOMİ BAKANLIĞI
YARARLANMA ŞARTLARI	<ul style="list-style-type: none">• Türkiye genelinde yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının toplamının 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan brüt asgari ücretten fazla olmaması• İşverenin gerçek kişi olması halinde, kendi sigortalılığından kaynaklanan (5510/4-1b kapsamındaki) yasal ödeme süresi geçmiş prim borcunun 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan brüt asgari ücretten fazla olmaması,• Aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içinde göndermeleri,• Hazinece karşılanmayan işveren hissesi primi ve sigortalı hisse primini yasal süresi içinde ödemeleri,

TABLO 1: STATÜYE GÖRE PRİM ORANLARI

Sigortalı	SPEK	Prim Oranları			Prim Ödeme Yükümlüsü
		Uzun Vadeli	Kısa Vadeli	GSS	
4/a	SPEK alt ve üst sınırı arasında	%20	%1 6,5	%12,5	İşverenleri
4/b	SPEK alt ve üst sınırı arasında	%20	%1-6,5	%12,5	Kendileri
4/c	Derece ve kademelerine göre	%20	-	%12,5	İşverenleri
5-1/a Hükümlü ve Tutuklular	SPEK alt ve üst sınırı arasında	-	%1-6,5	-	Cezaevleri
5-1/b Çıracak	Yaşlarına uygun asgari ücretin %50	-	%1	%5	Okulları veya çalıştıran kamu idareleri
5-1/b Stajyerler	SPEK alt sınırı	-	%1	%5	
5-1/c Harp Malulleri	SPEK alt ve üst sınırı arasında	%20 ¹	%1-6,5	%12 ²	İşverenleri
5-1/e İŞKUR Kursiyerleri	SPEK alt sınırı	-	%1	%12,5	İŞKUR
5-1/g Yurt dışına götürülen işçiler	SPEK alt ve üst sınırı arasında	%20 ⁴	%1-6,5	%12,5	İşverenleri
Geçici 13 İş kaybı tazminatı alanlar	İş kaybı tazminatı tutarında	%20	-	%12	İŞKUR
SGDP (4/a)	SPEK alt ve üst sınırı arasında	%30+ KVSK Primi			İşverenleri
SGDP (4/b)	Aylık tutarı üzerinden	%15+ KVSK Primi			Aylıklarından kesilir
60-1/c	SPEK alt sınırı	-	-	12	Hazine
60-1/d Yabancı Uyruklular	SPEK alt sınırının 2 katı	-	-	12	Kendileri
60-1/e İşsizlik ve kısa çalışma ödeneği alanlar	SPEK alt sınırı	-	-	12	İŞKUR
60-1/g1	SPEK alt sınırının 1/3ü	-	-	12	Kendileri
60-1/g2	SPEK alt sınırı	-	-	12	Kendileri
60-1/g3	SPEK alt sınırının 2 katı	-	-	12	Kendileri
60 Stajyer avukatlar	SPEK alt sınırı	-	-	6	Barolar Birliği
60 Yabancı Öğrenciler	SPEK alt sınırının 1/3ü	-	-	12	Kendileri
EK-5 Tarım	SPEK alt ve üst sınırı arasında (18 gün)	%20	%2	%12,5	Kendileri
EK-6 Şoför - Sanatçı	SPEK alt ve üst sınırı arasında (18 gün)	%20	-	%12,5	Kendileri